

■ Инвестициона оправка Другог јаловинског система
на „Тамнава-Западном пољу“

Ремонтна сезона
приведена крају

Срећни НОВОГОДИШЊИ И БОЖИЋНИ празници!

Садржај

из епс групе

04 Одобрени грантови за четири инвестиције
Пројекти ЕПС-а добили зелено светло ЕУ

репортажа

08 „Глодар 7“ ради на коповима већ 45 година
„Плава птица“ одолева изазовима

актуелно

12 Површински коп „Радјево“
Прави замах у 2023.

13 У посети Калионици
јединој у РБ „Колубара“
Како се кали челик

14 Одељење за испитивање
и контролу електрослужбе
Најбољи у највећем ризику

15 Дејан Бугарчић, машинбравар из „Метала“,
прави необичне машине
Стваралаштво које одмара

локални мозаик

16 ЖУКО у кампањи за подизање свести
о једнаком праву наслеђивања
„Колики је мој део?“

19 Обележена 108. годишњица
Колубарске битке
Светли гробови ратника

временов

20 Четири деценије рада тамнавског
Постројења за припрему угља
Јединствена Дробилана

Основан Научни савет „Електропривреде Србије“

Научници и стручњаци заједно за јачи ЕПС

06

Инвестициона оправка
Другог јаловинског система
на „Тамнава-Западном пољу“

Ремонтна сезона приведена крају

10

Из „Помоћне механизације“
**Камиони превезли
1,2 милиона
тона угља**

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: **Мирослав Томашевић**, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: **Звездана Јовановић Поповић**,

РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: **Наталија Живковић**, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНТЕРНУ КОМУНИКАЦИЈУ: **Ана Павловић**,

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: **Милош Павловић**, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: **Милан Цвијетић**.

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: **Карађорђева 37, 11550 Лазаревац**, ТЕЛЕФОНИ: **011 785 5086, 785 5089**, Е-МАИЛ: **redakcija@rbkolubara.rs**, WEB SITE: **www.rbkolubara.rs**.

НАСЛОВНА СТРАНА: **Милан Цвијетић**, ЛОГОТИП: **Милош Павловић**.

Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године. Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Позитивна оцена за наше пројекте потврда је да радимо у добром правцу – рекао је Мирослав Томашевић, в. д. директора ЈП ЕПС

Пројекти ЕПС-а добили зелено светло ЕУ

Ангажовањем и преданим радом менаџмента ЕПС-а опредељена су средства бесповратне развојне помоћи у укупном износу од 49,02 милиона евра у оквиру 28. позива за добијање техничке помоћи из програма ЕУ Western Balkan Investment Framework (WBIF) и 7. позива за суфинансирање инвестиционих пројеката путем WBIF и званично је објављена потврда да су та средства одобрена ЕПС-у. Реч је о четири пројекта: ревитализација „Власинских ХЕ“ 16,1 милион евра, изградња ветропарка „Костолац“ 31,2 милиона евра и

израда инвестиционо-техничке документације за развој пројеката соларних електрана „Морава“ и „Колубара А“ по 860.000 евра.

Било је потребно више од шест месеци рада у оквиру процедуре WBIF за припрему апликација, усаглашавање, отклањање примедби, унапређење апликација, да би 5. децембра Оперативни одбор WBIF објавио да су четири пројекта ЈП ЕПС одобрена за реализацију кроз WBIF.

– Ово је велики успех за ЕПС, јер је први пут једном предлагачу истовремено одобрено више пројеката за добијање грантова. И та позитивна оцена за наше пројекте потврда је да радимо у добром правцу, а европске

институције су сигурне да средства иду у праве руке – рекао је Мирослав Томашевић, в. д. директора ЈП ЕПС.

Средства добијена за ревитализацију „Власинских ХЕ“, једног од најстаријих хидроенергетских система у Србији снаге 128 MW, представљају око 20 одсто укупне процењене вредности пројекта од 77,5 милиона евра. Планирано је да се замени капитална опрема, целокупна опрема турбина и генератора са турбинском регулацијом, хидромеханичка опрема и да се адаптирају поједини помоћни системи. Као подршка пројекту изградње ветропарка „Костолац“ обезбеђено је 31,2 милиона евра.

За пројекте соларних електрана „Морава“ и „Колубара А“ одобрена су средства у вредности од по 860.000 евра по пројекту. Водећи потенцијални кредитор за реализацију ових инвестиционих пројеката је EBRD. Обе соларне електране могу да се изграде на одлагалиштима угља и депонијама пепела. СЕ која припада ТЕ „Колубара А“ имаће снагу од око 71 MW, а годишњу производњу 96 GWh. Укупна инвестициона улагања су процењена на 80,14 милиона евра. Снага соларке „ТЕ Морава“ биће 45 MW, а годишња производња 60 GWh. Вредност инвестиције је 50 милиона евра.

Р. Е.

■ Потписан споразум ЈП ЕПС и ЕТФ-а

Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ и Електротехнички факултет Универзитета у Београду проширили су сарадњу у циљу унапређења образовања, истраживања, стручног усавршавања и улагања у професионални развој младих стручњака.

Споразум о наставку и проширењу сарадње потписали су Мирослав Томашевић, в. д. директора ЈП ЕПС, и Дејан Гвоздић, декан Електротехничког факултета.

– Сарадња са научним и образовним институцијама у Србији део је вишедеценијске традиције ЕПС-а и напора да се спојем знања и праксе постигну најбољи резултати. Јачим повезивањем највеће енергетске компаније у Србији, и ЕТФ-а, као врхунске образовне и научне институције, отварају се нове могућности за студенте и стручњаке ЕПС-а кроз организовање посета енергетским постројењима и у пројектима који промовишу сарадњу науке и привреде. Предвиђа се заједничко учешће у

Унапређење сарадње за развој младих стручњака

организацији стручних и научних скупова, као и учешће у раду стручних тимова и саветодавних тела обе стране. Од изузетне важности је да заједно створимо нове шансе и задржимо младе стручњаке у Србији – рекао је Томашевић.

Заједнички рад ЕПС-а и ЕТФ-а обухватиће и сарадњу у областима иновација, примене нових научних достигнућа, трансфера знања и пружања позитивног друштвено одговорног примера кроз подршку у области науке и образовања.

– Споразум представља корак напред у сарадњи ЕТФ-а и ЕПС-а. Велико је задовољство када постоје партнери на које можемо да се ослонимо и да постоји подршка и помоћ да се образују и усавршавају млади стручњаци у области енергетике – рекао је Гвоздић.

Потписивању споразума присуствовали су и др Владимир Шилкут, саветник за пословни систем директора ЕПС-а, Драган Влаисављевић, извршни директор за управљање електроенергетским портфељем, Радован Станић, извршни директор за снабдевање, Милан Ђорђевић, шеф Службе за унапређење техничког система електрана, и доц. др Милета Жарковић са Електротехничког факултета.

Р. Е.

Новоосновани Научни савет „Електропривреде Србије“ почео је рад са циљем да се сарадњом академика, научника, челника техничких факултета и инжењера и стручњака из ЕПС-а унапреди пословање највеће српске енергетске компаније.

Конститутивна седница одржана је на Грађевинском факултету у Београду, уз присуство стручњака и докторанада из ЕПС-а и представника факултета, техничких института и Српске академије наука и уметности. Истовремено је обновљен и проширен Стручни савет ЕПС-а, са идејом да ова два савета буду стална саветодавна тела.

– Указана ми је част што сам на челу компаније у тренутку када је најтеже. Хвала свима који виде позитиван тренд у нашем раду, али и онима који нас критикују из најбоље намере и сугеришу шта треба да коригујемо – рекао је Мирослав Томашевић, в. д. директора ЕПС-а. Он је нагласио значај интердисциплинарног приступа, јер су рударство, декарбонизација и обновљиви извори енергије неодојиви у енергетској транзицији.

– Први пут оснивамо Научни савет ЕПС-а јер морамо више

Научници и стручњаци заједно за јачи ЕПС

да сарађујемо са факултетима и научним институтима. ЕПС почива на инжењерима и без њих нема развоја нашег система – рекао је Томашевић.

Академик проф. др Слободан Вукосавић, председник Научног савета ЕПС-а и председник Одбора за енергетику САНУ, рекао је да треба прекинути са праксом да се наука и струка занемарују.

– Крајње је време да се прекине са праксом да се о нама

одлучује без нас. Оснивање Научног савета представља прави потез у право време, поклапа се са бољом ситуацијом у ЕПС-у – рекао је Вукосавић. – Србија има врсне енергетичаре и треба их само уопслити.

О неопходности чвршће сарадње између струка говорио је проф. др Јован Деспотовић, председник Надзорног одбора ЕПС-а. Он је указао да ЕПС има велике обавезе, али то отвара и велике могућности.

Основне принципе рада Научног савета представио је др Владимир Шилић, саветник директора ЕПС-а за пословни систем и члан Стручног савета.

– Идеја је да Стручни савет прерасте у стално саветодавно тело, како би се пројекти успешно и на време привели крају. Зато ће бити формирани подсавети – пословни, за стратешки развој, техничко-технолошки, економско-финансијски и правни, уз експерте из редова запослених и екстерних стручњака – рекао је Шилић.

Циљ формирања Научног савета је унапређење технолошког и информатичког развоја производних и других капацитета ЕПС-а, спровођење мера заштите животне средине, енергетске ефикасности и стварања неопходних услова за одрживи развој електроенергетског система и реализацију Стратегије развоја енергетике Србије.

P. E.

■ Амбасадорка Кине и министарка рударства и енергетике посетиле Костолац

Министарка рударства и енергетике Дубравка Ћедовић обишла је 26. новембра пристаниште у Костоцу и градилиште новог блока БЗ у ТЕ „Костолац Б“. Она је са Чен Бо, амбасадорком Народне Републике Кине, присуствовала испоруци кључне опреме за завршетак изградње блока БЗ и најавила да ће постројење бити на мрежи 28. јуна идуће године.

– После три деценије, Србија гради нови енергетски погон који је важан за производњу електричне енергије посебно у актуелној енергетској кризи, али и у годинама које долазе. Производња струје из угља је база за нашу привреду и становништво. Важно је што се гради по свим најмодернијим стандардима заштите животне средине и биће најчистији од

свих блокова у погледу емисије – поручила је министарка Ћедовић.

Она је подсетила да ће нови блок од 350 MW производити додатних 2,5 милијарди kWh. То је око пет одсто производних капацитета ЕПС-а. Ћедовић је нагласила да је у изградњу укључена 61 српска компанија и 1.000 радника, а да ће ускоро

бити ангажовано додатних 200 како би све било завршено у предвиђеном року.

Њена екселенција Чен Бо оценила је да долазак нове опреме има велики значај за одржавање предвиђене динамике радова на пројекту.

– Блок БЗ је од огромног значаја за економски развој

Србије, а у протекле скоро три године превазиђене су бројне потешкоће, од утицаја пандемије, преко повећања трошкова материјала и радне снаге све до нестабилности међународне логистике, уз заједничке напоре кинеске и српске стране. Сада улазимо у финалну, кључну фазу – рекла је Чен Бо.

Жељко Илић, директор за производњу енергије у огранку „ТЕ-КО Костолац“, рекао је да се са више од девет милиона тона ископаног угља годишње у костолачким ТЕ производи око 6.000 GWh.

– ЕПС је у овој ТЕ спровео значајне мере у заштити животне средине, уграђена су постројења за смањење азотних оксида, сумпорних оксида, савремени електрофилтери, као и ново постројење за пречишћавање отпадних вода – рекао је Илић.

P. E.

Први пут на „глодару 3“ саниран је полумесец, а између осталих бројних послова, регенерисана су оба редуктора кружног кретања и санирана и ојачана постоља на плацу, која су била слаба тачка овог багера

Ремонтна сезона приведена крају

Друга ремонтна сезона машина и опреме на ПК „Тамнава-Западно поље“, започета средином ове године сређивањем „ведричара“, окончава се око 20. децембра, завршетком радова на Другом јаловинском систему. За разлику од претходних година, овогодишњи ремонт угљених линија обављан је по систему „машина по машина“. То је изискивало више времена, али, према речима бројних саговорника са копа, допринело је томе да багери буду квалитетно и добро припремљени за рад у зимском делу године.

Западнотамнавски највећи и најмоћнији јаловински систем, Други БТО, стао је 7. новембра и предвиђено је да његово спремање за рад током хладне сезоне траје 35 дана. Ипак, с обзиром на доба године, било је очекивано да послови потрају нешто дуже од планираног, посебно ако се има у виду да су запослени из „Метала“ истовремено радили на још једном великом „Колубарином“ багеру.

Управник електромашинског ремонта у „Металу“ Владимир Симић рекао је да тако велика машина као што је „глодар 3“ има много делова и опреме и да је сасвим очекивано да радови на њему трају дуже него на мањим справама. Највећи послови рађени су на радном месту, комплетно су мењане шлајфшине, а додатно ангажовање

■ Милош Чолић и Владимир Симић

је том приликом захтевао прелазак са завртњева на заварену везу. Први пут на „глодару 3“ је саниран полумесец, много бубњева је скинуто и сређено, погонски готово сви. Задизани су транспорти извађен је и сервисан велики број колича, замењен је знатан број потпорних ролни, клизних лежачева и дистантних прстенова на месту рада. Оба редуктора кружног кретања су била у радионици на регенерацији, а на плацу су санирана и ојачана постоља која су слаба тачка овог багера. Први пут је скидан и регенерисан у радионици пресипни сливник.

Према речима Симића, „глодар 3“ има добру електроопрему, па су послови у време годишњег ремонта на овом делу били махом сервисног карактера и није било великих електрорадова.

– Рад на терену у овом делу године због временских услова може да буде знатно успорен, а у неким сегментима и немогућ. Ове године имали смо доста

Јаловински систем великог капацитета

Други јаловински систем је највећи систем на „Западном пољу“, а „глодар 3“ роторни багер са највећим теоријским капацитетом. Његова планирана месечна производња је милион тона јаловине.

Да би се стигло до лигнита на овом угљенокопу копају се специфични материјали као што је плава глина, бели и жути песак, док се између угља и песка појављује вода, што отежава експлоатацију. Угаљ често „исклињава“, па приликом откопавања јаловине мора опрезно да се копа како лигнит не би завршио на одлагалишту, сазнали смо од Милоша Чолића, шефа Другог БТО система. Он је истакао да за овај тзв. „немачки“ систем често недостају адекватни понтони и чланци, носеће и повратне ролне. Број помоћних радника сада је задовољавајући али, каже, нема довољно руковоца помоћном механизацијом и возача камиона и теренских возила.

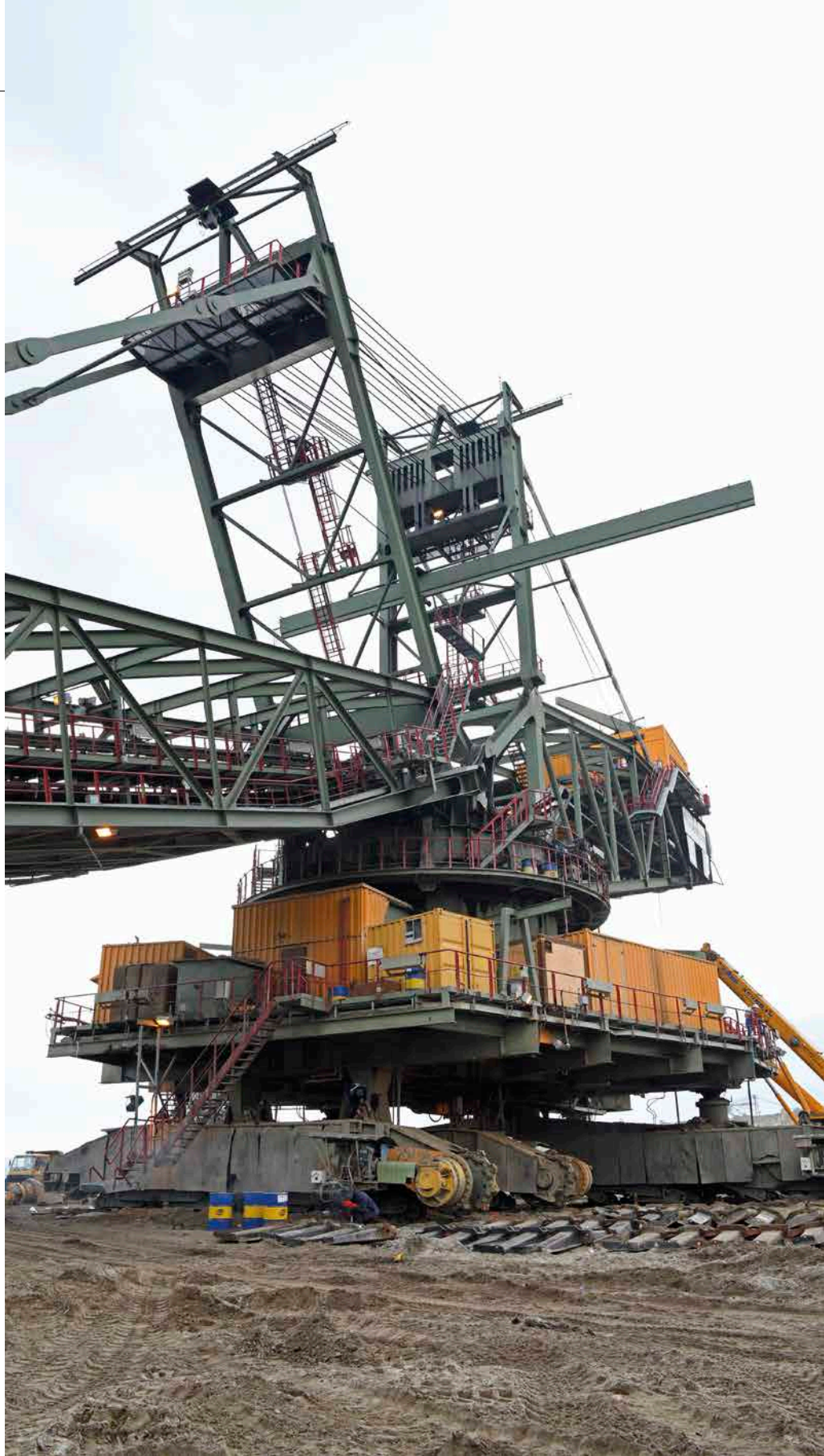
среће, није било кише, снега и мразева, а када окраћа дан као што је сада случај, уз помоћ електрослужбе копа, осветљавамо важна места рада рефлекторима и тако обезбеђујемо услове за рад – објаснио је Симић.

Шеф система Милош Чолић на Другом јаловинском систему започео је свој радни век као приправник пре шест година и добро зна да ремонтни радови у овом делу године изискују додатни напор свих учесника. То се најпре осетило током припреме плацева за багер и одлагач, као и током насипања приступних путева. У њиховом делу посла, а то је сређивање транспортера, користили су машине „Помоћне механизације“. Померали су етажни транспортер и његов повратни бубањ, јер ће багер након ремонта радити на дубинској страни, како би што пре отворио угаљ.

– Одлагалишна страна је слаба тачка система јер је након изласка „одлагача 4“ почетком године из производње пола нашег одлагалишта остало без подграде, што нам отежава његово стабилизовање. Мораћемо да изађемо на станични део станице 02 како бисмо подградили одлагалиште Првог БТО система и омогућили њиховом одлагачу нормалан рад. Након тога наш одлагач иде на дубинску страну – испричао је Чолић.

Он је додао да су продужили одлагалишни транспортер и да ће то опет урадити када се обезбеде услови. Током ремонта било је доста вулканизерских радова, делом због дотрајалости делова гуме, а делом јер су транспортери продужавани. Како рече Чолић, систем транспортера дуг седам километара мора бити спреман пре багера.

Машински пословођа на систему Мирослав Бајић истакао је да је динамика ремонтних радова на „одлагачу 2“ добра и да ће од планираног ове године бити урађена трећина посла, јер се мора имати у виду да „Западно поље“ нема адекватне радионице за овакве радове. Носилац посла је коповска багерска радионица, а учествују запослени на одлагачу, сменски бравари и део запослених у багерској радионици. Они за време ремонта нису ослобођени обавезе да брину о другим системима на копу.

– Радимо на транспортима, системима сајли, ролни, а добили смо доста папуча, па смо их поставили. Први пут мењамо доњи бубањ на превоју на клизном возу који је великих димензија и захтева учешће две дизалице и друге помоћне механизације. Ревитализовали смо противпожарни систем на одлагачу тако што смо заменили филтере за гориво и ваздух и заварили оштећене цеви – набројао је Бајић.

М. Димитријевић

Сарадња

Ремонтне радова на одлагачу већ неколико година уназад обављају запослени у коповским радионицама и на систему. Радници „Метала“ учествују само у оним пословима који су ускеспецијализовани, као што је на „одлагачу 2“ био случај приликом дела извожења малог транспорта.

„Плава птица“ одолева изазовима

Овогодишњи ремонт је добро урађен, а о багеру брине готово 200 запослених којима је стало да му што више продуже радни век

Између слојева земље, песка и угља, „глодар 7“, познатији као „Плава птица“, ушушкао се и свио гнездо на Пољу „Е“. У стопу га прати бандваген који заједно са багером чини добитну комбинацију.

– Овај тандем најбоље је и најфлексибилније што коп има – каже Марко Матић, шеф БТУ система, показујући на положај погонске станице у даљини, док угљена прашина пада изнад наших глава, пара зенице и мути поглед.

Рудари добро знају да је специфичност овог лежишта у томе што криво залеже, под великим је нагибом, а то представља изазов за експлоатацију. Већ је завршена обрада планираног дела јужне косине лежишта, а у новој фази започињу радови у дужини од око 1.300 метара у правцу исток–запад, захваљујући којим ће пропатити падање угљеног слоја. Након тога, багер ће се кретати ка северној косини где већ ради „глодар 3“.

– Ова два багера често комбинујемо, па када су реконструкције на „глодару 7“,

пустимо у рад „глодар 3“ да поклопи застој. На тај начин застој је мањи, јер увек један крак даје угаљ – каже Матић и додаје да прави подвиг представља скидање откритке, јер се она не откопава истим темпом као угаљ.

Иако је због старости у ризику од кvara опреме „Плава птица“, која је ове године напунила 45 година, успешно одолева свим изазовима. Ремонт је добро одрађен, а о багеру брине готово 200 запослених, колико их има на систему. Свима је стало да му радни век што дуже потраје.

Студени ветар опомиње да је зима стигла, а Матић објашњава да су до сада урадили све што је могло како би се спречиле евентуалне недаће.

– Улазни пут у коп је и наш улазни пут, тако да смо тренутно у доброј ситуацији, с обзиром на то да смо близу. Што се тиче одводњавања, урадили смо све што смо могли. Ископан је ободни канал који прихвата воду. Међутим, сталним радовима на угљу отварамо водене издани, јер је угаљ непропусан, те се вода задржава на његовој

површини. Додатни изазов представљају угљени системи, пошто су они обично на најнижој тачки копа – објашњава Матић.

Угљена етажа у овом моменту налази се на дубини од 50 метара. Када буде у својој завршној фази, дубина овог лежишта износиће око 300 метара, и он ће тако постати један од најдубљих копова у југоисточној Европи. Радовима у копу нема краја ако се сагледа какве све непредвидиве околности могу да искрсну и додатно поремете зацртане рударске планове. Време се не може контролисати, нити небо наткрити кабастом церадом. Важно је само да се роторни точак окреће.

Радовима на најдужем систему у копу координира главни пословођа Миладин Максимовић, рударски техничар из Лазаревца. Под његовим будним оком и са искуством дугим скоро три деценије, багер безбедно ради на откопавању угља. Цео дан проведе у обилажењу машина и објеката. Како објашњава, само да се људи не повреду, а машина не угрози, све се остало може да се среди.

Ћорђе Петровић, Петар Миливојевић, Марко Матић, Жарко Миловановић и Миладин Максимовић

Машински инжењер БТУ система Драган Павловић каже да екипи недостају људи за послове одржавања. Тешко је све постићи, а нови радници тек треба да се обуче како би задатке обављали како треба. Доста радника отишло је у пензију. Павловић истиче да машинских непланираних застоја углавном нема. Задовољан је урађеним ремонтом, с обзиром на недостатак делова. Уколико им затреба неки део кога нема, узимају га са осталих копова. Битно је да систем не стоји.

– Док има угља, има и будућности – често су говорили стари радници који су цео радни век провели у РБ „Колубара“. И нове, млађе генерације које их наслеђују не стрепе од неизвесности. Напротив, крајичком ока прате своје искусније колеге и краду занат.

Двадесетједногодишњи Петар Миливојевић из Араповца новајлија је који се пре пет месеци запослио као помоћни радник.

– Из прве групе нашли смо се нас четворица и много је лакше кад радимо заједно. Чистимо багер, банд, станицу, траке... Када научим основне ствари, надам се да ћу бити руковалац станицом, а касније још напредовати – каже Миливојевић.

Млади Ћорђе Петровић из Рудовца, по занимању електротехничар рачунара, потврђује да посао није компликован. Као помоћни радник обавља све задатке које му надређени дају. Желео би да буде електричар, а после и да добије место електронадзорника. Са њима у А смени је и Жарко Миловановић, са тек двомесечним искуством. Радио је на пословима рукања, померања траке, вулканизације и ништа му није тешко. Несвакидашњи ентузијазам краси новозапослену чету момака. Није им тежак ни рад у ноћним условима. Брзо су се прилагодили и постали део екипе, а да су од велике користи потврђује и шеф система.

Радам багера са земље управља планир-мајстор Зоран Ћукнић. Он машину поставља, управља транспортом, уклапа, чини спрегу између људи и машина, а колеге кажу да је, пре него што пословођа дође на терен, он „све и свја“. У копу је од 19. године и одавно се навикао на отежане услове рада, било да је минус 15 или плус 40. У шали каже да је првих 20 година најтеже.

Моторола у Ћукнићевом џепу комбинеzona изненада запишта. Сви застају – само да није квар на систему. Багериста се јавља са питањем колико још напред. Сви су са олакшањем одахнули и наставили са уобичајеним активностима. Ипак се окреће.

С. Ћоковић Станковић

„Плава птица“ од 1977. до данас

Монтажа „глодара 7“ или „Плаве птице“, техничких ознака SchRs 630/6x25, завршена је почетком јула 1977. године на монтажном плацу Поља „Д“, након чега се багер упутио у правцу II БТУ система брзином од 200 метара на час. Тежине од око 1.350 тона и висине од 34 метра имао је предвиђени капацитет од 4.100 кубних метара растресите масе на час. После техничких испитивања почео је са радом и тако постао багер којим се цела „Колубара“ поносила.

Како би се обучили за рад на „глодару 7“ и ближе упознали са рударском технологијом, радници су ишли на двонедељну обуку у Немачку, где су сарађивали са врским стручњацима из фирме „Оренштајн и Копел“, специјализоване за израду машина за земљане радове и железничке опреме.

„Плава птица“ је 1993. године претрпела велику хаварију. Жар и упаљена маст пале су на траку, сајле су се запалиле и пукле, након чега је багер пао. После 18 месеци машина је ревитализована захваљујући радницима „Колубаре“ који су, у тренуцима санкција и без помоћи иностраних произвођача, успели да је оспособе. Стручњаци из „Колубаре“, са Рударско-геолошког, Машинског, Грађевинског факултета и еминентних пројектантских кућа постигли су изузетан успех, како у брзини рада, тако и у квалитету обављеног посла.

Затварањем „Поља Д“ и након што је престало копање у Вреоцима, „глодар 7“ прошао је велики транспорт дуж северне стране копа, док није дошао у тадашње позиције Поља „Ц“. Затим се повлачио до Медошевца где се и сада налази, на позицији Поља „Е“.

Камиони превезли 1,2 милиона тона угља

Користећи максимално своје расположиве ресурсе у систему дисконтинуалне производње угља на „Тамнава-Западном пољу“ и Пољу „Е“, запослени „Помоћне“ значајно допринели производном билансу

■ Света Мирковић

Са површинских копова Поље „Е“ и „Тамнава-Западно поље“, од априла до сада, у систему дисконтинуалне производње, камиони и машине „Помоћне механизације“ ископали су и превезли 1,2 милиона тона лигнита. То је пет одсто укупне производње угља у „Колубари“ – истакао је др Света Мирковић, директор погона „Помоћна механизација“. – Иако је било доста неповерења у овај наш подухват, сад је јасно да је „Помоћна“ паметно искористила расположиве ресурсе и допринела стабилности производње угља. Досадашња уштеда постигнута кроз дисконтинуалну производњу угља износи више од 100 милиона евра, а на добром смо путу да до краја године остваримо постављени циљ од импозантних 1,25

Нови путеви

Запослени „Помоћне механизације“ извукли су више од 100.000 кубика каменог агрегата и уз велики напор уградили га у путеве и плацеве. Тиме је обављен још један посао, изузетно важан за функционисање копова, поготово у предстојећем зимском периоду.

■ Дисконтинуална производња на „Западу“

милиона тона лигнита из ове производње.

Због потреба за додатним количинама угља у ЕПС-у, на површинским коповима Огранка РБ „Колубара“ ове године организовано је откопавање угља у систему дисконтинуалне производње чији транспорт до депоније и део откопавања успешно реализују камиони и машине „Помоћне механизације“.

Ради се о угљу који је остао по ободима лежишта и чија је експлоатација основном механизацијом немогућа. Овај лигнит се откопава „дреглајнима“ и утовара УЛТ-овима, а део угља из блокова откопавају багери ровокопачи и директно товаре у камионе који одвозе угљ са Поља „Е“ у „Прераду“, а са „Тамнава-Западног поља“ на Дробилану. На важност овог метода производње указује чињеница да је лигнит из блокова са Поља „Е“ одличног квалитета, па један његов део иде за широку потрошњу, а други се шаље у обреновачке термоелектране.

Како је у питању посао од велике важности за стабилност електроенергетског система, Мирковић наводи да је погон „Помоћна механизација“ од првог дана озбиљно приступио задатку.

– Без савесних и радних људи нема успешног посла. Битно је истаћи да су сви наши запослени максимално ангажовани како на овом, тако и на свим редовним пословима. Посебно бих истакао све

Стижу „газови“

До краја децембра очекујемо да ће стићи девет „газова“, а најкасније до марта још 40 тих возила. Због нестабилне ситуације изазване ратом у Украјини, наш потписан уговор за набавку 90 „газова“ стоји. Недостатак „газова“ нам је велики проблем, али на све начине изналазимо оптимална решења – поручио је Мирковић.

❗ Каміони „Помоћне“ свакодневно превозе угљь

директне извршиоце – возаче камиона и руковаоце багера роковокача, УЛТ-ова, као и булдожера. Преузели су напоран и одговоран посао и схватили озбиљност ситуације. Важна је и улога надзорно-техничког особља које прати тај посао. Такође, битни су и они чији је посао да поправе и оспособе све што треба. А све то не би било могуће без рада и залагања рудара, запослених на коповима Поље „Е“ и „Тамнава-Запад“, који су припремили све блокове и организовали ЕШ-еве – нагласио је Мирковић.

Према његовим речима, у питању је комплексан посао који подразумева свакодневни напор да се постигну постављени захтеви. То је могуће организовати, између осталог, захваљујући и новопримљеним возачима и руковаоцима. Чувени колубарски тимски рад се и овога пута показао на делу, а за превоз откопаног угља дневно је било ангажовано око 30 камиона, који углавном раде у режиму од 12 сати.

Поред овог приоритетног посла, у погону „Помоћна механизација“ нису

запостављени остали редовни послови. Мирковић истиче да су механизација и запослени у потпуности обезбеђивали производни процес на свим површинским откопима „Колубаре“.

– Што се тиче погонске спремности, немамо већих проблема, сви запослени одлично раде свој посао, њихово залагање је за сваку похвалу. У производном процесу у овом моменту учествује око 130 наших машина тешке механизације. За део њих немамо стабилну резерву машина,

део механизације је лошијег квалитета, а има и старијих машина. Упркос томе, успевамо да испунимо све захтеве са копова – објашњава Мирковић.

Он је најавио да ће у јануару у „Помоћну“ да стигне нови булдожер, а за још девет, који треба да буду испоручени крајем пролећа, потписан је уговор за 20 камиона кипера који ће додатно осигурати рад ослоњен искључиво на сопствене ресурсе без потребе ангажовања других фирми.

М. Павловић

Снег их није изненадио

Зимска служба „Помоћне механизације“ одавно је у приправности. Почетком децембра почели су са сменским радом у очекивању снега и лошег времена. Раније су испробана потребна возила са посипачима за со, а грејдери су спремни са ланцима. Одређени су руковаоци, надзорно-техничко особље и машине које ће до 15. марта дежурати и свакодневно пратити стање на око 100 километара путева на територији целог рударског басена.

– Наша радна јединица у наступајућем зимском периоду одржаваће и чистиће путеве индустријског карактера, прилазе свим коповима, све путеве којима аутобуси превозе раднике, по потреби путеве у месним заједницама на ободима угљенокопа, као и приступне путеве из суседних општина. За снежне наносе су спремне две татре са уграђеном специјалном опремом за посипање и са плугом, два грејдера, утоварна лопата, два скипа, а на располагању су и мањи булдожери ако буде потребе. Имамо спремне довољне количине материјала за посипање путева – индустријске соли, ризле и калцијум-хлорида – навео је Мирковић.

Инвестициона
оправка биће
урађена у фебруару,
с обзиром на то да
заједно са пратећом
реконструкцијом
подразумева бројне
сложене интервенције

На површинском копу
„Радљево“ током
новембра откривено
је више од 400.000
кубних метара јаловине, чиме
је премашен месечни план
производње.

– Прави замах ипак очекујемо
следеће године, након ремонта
и реконструкције система.
Иако је инвестициона оправка
првобитно планирана за крај
новембра, одлучено је да буде
урађена у фебруару, с обзиром
на то да заједно са пратећом
реконструкцијом подразумева
бројне сложене интервенције које
ће зауставити рад машина на око
два месеца – рекао је директор
копа „Радљево“ Александар
Ђорђевић.

Сумирајући резултате пред
крај године, надлежни констатују
да је „глодар 10“, упркос томе
што је до пре неколико месеци
имао изузетно неповољне услове
(због геомеханике материјала,
подземних и површинских
вода), током претходних 12
месеци радио у складу са
планом откопавања висинских и
дубинских блокова.

– Крајем лета створени
су услови да урадимо два
сабирника, довољна за оцеђење

Удружени

Помоћ у испуњавању радних
задатака имамо од стране наших
колега са „Западног поља“ и Поља
„Г“, и када је реч о механизацији и
кадровима. Број радника треба
ускладити са отварањем нових
система, што није једноставно. Два
рударска инжењера раде у режиму
по 12 сати, тако да и викендом
имамо надзор над производњом,
иако још увек немамо сменски
распоређене рударске, машинске и
електроинжењере – рекао је
Ђорђевић.

Прави замах у 2023.

етаже од воде, што је значило
стварање повољнијих услова
за рад. Оно што остаје као
проблем су геомеханика блока
и делимична нестабилност
бочних косина, с обзиром на то
да багер какав је „глодар 10“
није оптималан за овакав начин
откопавања. Потребно је да он
ради у сарадњи са такозваним
самоходним претоварним
уређајем, односно бандвагеном –
објашњава Ђорђевић.

Када је о реч о билансима,
Ђорђевић сматра да је годишњи
план од пет милиона кубика
јаловине преамбициозан за багер
какав је „десетка“, али и сâм
систем у овим условима.

– Ситуација ће се осетно
променити почетком следеће
године што ће, верујемо, донети
и боље билансе. Реконструкција
предвиђа додавање још

једног везног транспортера,
као и прелазак одлагача на
унутрашње одлагалиште
„Тамнава-Западног поља“.
Након пуштања система у рад
садашњи одлагач би требало
да има улогу самоходног
претоварног уређаја
BRs 1600 x (28+50) x 17 и да ради
заједно са багером на етажи,
док би на одлагалиште дошао
„одлагач 4“ са „Западног поља“.
Када све те техничке операције
буду урађене, очекујемо бољу
производњу – рекао је Ђорђевић.

Багер је стигао на саму
границу копања, и налази
се у северној зони копа, где
је успешно отворен скроман
део угљеног блока. Ђорђевић
подсећа да је угља на овом копу
билансиран тек за 2025. годину.

– До тада би овде требало
да имамо ако не цео, онда бар
део новог система. Ради се о
систему 2000, и о типу багера
6600, какав је тренутно на Пољу
„Е“. Према плану пословања
ЕПС-а, предвиђено је да
површински коп Поље „Г“ своју
експлоатацију заврши до краја
2024. године. Систем са овог
копа се креће ка јужном фронту,
одакле би се комплетан, са
свом механизацијом и људством,
пребадио на „Радљево“ – коп
који је планиран и билансиран
на вишедеценијску производњу.
Тиме бисмо добили велико
појачање и боље могућности за
откопавање и више јаловине и
угља – закључио је Ђорђевић.

На „Радљево“ очекују да
након реконструкције система
буде извесно отварање угља
и на дубинској страни етаже,
по планираној осамдесетој
нивелети. Напомињу да је ово
коп у развоју и да доста тога
треба још урадити и по питању
логистике, подршке, одржавања,
механизације и људства. Коп
у отварању започео је своју
историју пре три године, и
очекивања од њега у будућности
су велика.

Р. Лазић

Пројекти

Покренута је јавна набавка за
изградњу управне зграде копа
„Радљево“, кантине, радионица и
места за смештај људи. Док се ти
обимни послови не заврше,
запослени очекују да у најскорије
време добију привремени смештај
и да се створе додатни минимални
услови за несметани рад на овом
копу.

У наредном периоду очекује се и
пуштање у рад северне
обилазнице, с обзиром на то да је
пут који се користи за јавни
саобраћај на удару рударских
радова.

Када је реч о новом монтажном
плацу, тренутно се изводе
припремни радови на изградњи
погонских станица. Материјал
стиже свакодневно, и очекује се да
у наредном периоду почне и
монтажа.

Како се кали челик

Загревајући га у пећима на изузетно високим температурама, мајстори ојачавају челик и доводе га у стање да може да издржи оптерећења на багерима

Међу бројним радионицама производног погона „Метала“ крије се и једна мала, али веома значајна – Калионица, из које креће обрада око 70 одсто делова који се раде у оквиру целе фабрике, што је чини важном кариком у производном ланцу.

На челу ове екипе је Иван Недељковић, руководиоца машинско-термичке обраде, који нам је као домаћина препоручио Дејана Дамљановића, вишег технолога за ливење и термичку обраду, да нам детаљније опише послове једине радионице овог типа у целом Рударском басену „Колубара“.

– Организационо, Калионица припада Одељењу за термичку обраду и најшире речено, задужена је за послове који доводе до побољшања челика – жарење и цементацију. То су поступци којима се овај материјал ојачава и доводи у стање да може да издржи оптерећења на багерима на коповима – рекао је Дамљановић.

Он објашњава да се побољшањем добија потребна жилавост и тврдоћа материјала. Процес обухвата загревање на температури високој и до 860 степени, у за то специјализованој пећи. Затим се кали или у води или у уљу, а то све зависи од врсте челика. Обрађују се осовине, чауре, зупчаници, еластично-стежни прстенови и

■ Иван Недељковић и Дејан Дамљановић

слично. За каљење је потребно око десет сати, а за отпуштање око шест. Када се материјал охлади у води или у уљу, враћа се у пећ да се поново отпусти, чиме се добија потребна „живавост“. Пећи су различите величине и покрећу се сходно величини комада.

Жарење се пак обавља када је потребно да се стабилизују напони у материјалу приликом заваривања. То подразумева да се делови загреју на одређену температуру (од 560 до 600 степени), а затим остају у пећи док се не охладе природно.

Како су нам даље објаснили у Калионици, цементација је процес који подразумева да се материјал ставља у лонце са угљем и загрева на температури од чак 900 степени. Пошто се на тој температури из угља издваја угљеник, долази до реакције, челик га упија и тако постаје значајно тврђи.

На овим необичним пословима раде углавном мајстори машинске

струке – калиоци и бравари који су се преквалификовали у калиоце. Један од њих је Томислав Јовичић који има 36 година и радно искуство од 15, од чега у Калионици четири године. Каже да је раније, док се није отворило садашње радно место, био ангажован као помоћни радник, на машинама за центрирање материјала.

– Мој дан почиње тако што од предрадника добијем посао који је предвиђен радним налогом – то подразумева информацију која је врста материјала и који процес у питању – да ли каљење или побољшање, цементација. Посао је такав да не може да се обавља самостално, радимо у пару, јер је кад се отворе пећи на тако високим температурама неопходна помоћ колеге да се делови пренесу до базена. Није лако, мада нам кран доста значи. Морамо да будемо више него опрезни са угрејаним деловима, не сме да се жури, а опет, не смемо ни преспоро да се комад не би охладио. Ипак, стигнемо све да урадимо по плану – рекао нам је Јовичић.

Стеван Радојичић раније је радио као бравар и као фарбар на тестерама у Одељењу за припрему материјала. Завршио је хемијску школу, али се преквалификовао за бравара, након што је један од колега пре четири године отишао у пензију.

– Посао захтева више одговорности због високих температура и неизбежног ризика да се човек повреди. На свом старом радном месту био сам задужен да само сечем материјале, а овде се тешки делови дижу и ручно убацују у пећи. Ипак, тачно се зна где који део иде, све је прецизно прописано и добро организовано, функционише цакум-пакум – каже Стеван и додаје да се одлично слаже са колегама.

■ Томислав Јовичић поред једне од пећи

М. Пауновић

Најбољи у највећем ризику

Захваљујући примењеним процедурама, продужава се век опреме и објеката на коповима, смањују застоји и могућност великих хаварија

Одељење за испитивање и контролу електрослужбе површинских копова Рударског басена „Колубара“ у Барошевцу посетили смо почетком децембра. Топла јесен и нагвештаји благе зиме пружили су олакшање свима који раде на копу, па је лепо време ишло напред и запосленима у овој групи. Основани су пре петнаестак година са циљем што бржег реаговања у случају кvara на електромери и погонима. Посвећеност послу, изузетна колегијалност и солидарност само су део атмосфере деветочланог тима инжењера и техничара. Свакодневно у ризику, у послу са струјом високог напона, на великим врућинама или температурном минусу, у барама или блату, упућени су једни на друге. Нетрпељивост није добродошла, јер како смо се и сами уверили, овде раде добри људи.

– Наша „мерна група“ формирана је првенствено за потребе свих површинских копова, али испитивања обављамо и у „Преради“, „Металу“, у Дирекцији и издвојеним предузећима. Према потребама, радимо и у другим деловима ЕПС-а, као и за трећа лица. Најчешће су то вртићи, школе и општинска јавна предузећа. Мерења и тестирања обухватају релејну заштиту трансформатора, енергетске трансформаторе и трафо-уља, термоизијска снимања објеката, проверу стања громобранских инсталација и уземљења објеката, исправности нисконапонских електричних инсталација, високонапонских и нисконапонских мотора, као и квалитета електричне енергије. Такође, током ремонта обавезне су и провере напајања мотора на багерима. Опрез и безбедност су нам на првом месту, јер радимо са високим напонем – каже Небојша Илић, руководилац Одељења за испитивање и контролу електрослужбе „Површинских копова“.

Он наглашава да од 2013. године поседују акредитације за 19 врста испитивања и девет метода контролисања, које су резултат дугогодишњег квалитетног рада и сталног

усавршавања запослених у овом одељењу. Акредитације се обнављају на четири године. Акредитационо тело Србије једном годишње проверава комплетан систем управљања квалитетом, док технички експерт контролише оспособљеност и квалитет рада запослених у овом одељењу.

Једина жена у овој деветочлавној екипи је Далиборка Илић, инжењер на одржавању електропостројења. Раме уз раме са колегама, радне обавезе извршава на терену, не бирајући место, ни временске прилике. Брине и о огромној техничкој документацији, која такође подлеже строгим контролама.

– У овом послу важна је ширина техничког знања. Свакодневно анализирамо сваки корак у раду и шта може да се деси. Акцент нам је на превентиви да бисмо спречили већа оштећења или хаварије, али врло често реагујемо и корективно. Превенцијом, контролом и испитивањем штитимо пре свега људство, а потом и опрему. Систем мора да буде стабилан од трансформације до багера. Већ више од деценије, у континуитету, одржавамо систем поузданим – објашњава наша саговорница и истиче да се захваљујући њиховим процедурама продужава век опреме и објеката на коповима, смањују застоји и могућности великих хаварија.

Уз велику техничку подршку, колегијалност негују са свим сарадницима из производње. Одличну комуникацију и сарадњу имају и са руководиоцима и пословодством, који настоје да обезбеде неопходну савремену опрему.

Душан Кулић, главни електроинжењер „Површинских копова“, за запослене у Одељењу за испитивање и контролу електрослужбе има само речи хвале.

– Људи који овде раде обављају огроман посао за целу „Колубару“. Знањем и залагањем уштедели су пуно новца. Њиховим правовременим реаговањем и превентивним деловањем спречено је мноштво озбиљних проблема – каже Кулић.

Д. Матић

Појачана будност

На пословима великог ризика, као што су они у Одељењу за испитивање и контролу електрослужбе, мањак радне снаге захтева појачану будност, уз дисциплину и строго поштовање процедура. Током последњих пар година у пензију или на друга радна места отишло је четворо људи, па се деветочлана екипа нада појачању.

Стваралаштво које одмара

Машине, које олакшавају послове у домаћинству, модификује и дограђује према својим потребама

Дејан Бугарчић, машински бравар и предрадник у „Металовој“ Служби припреме материјала погона за ремонт, након радног дана не укључује телевизор и не узима мобилни телефон да се уз њега одмори. Већину слободног времена проводи у својој радионици иза куће, препуштајући се стваралачким идејама које га најбоље опуштају и причињавају му велико задовољство.

До сада је осмислио и направио велики број корисних машина које употребљава у свом домаћинству и радионици. Када добије идеју, практична решења проналази некада спонтано, а некада претражује сајтове и интернет-канале са корисним информацијама. Од идеје до реализације прође најмање шест месеци, некад и година, јер нигде не жури. Материјал прибавља полако, трудећи се често да и на Лимунду „ухвати“ најповољнију цену, али не штеди на квалитету. Интересантно је да му је, уз одрасле синове који му се придруже кад имају времена, велика подршка и помоћ у радионици супруга Снежана. Она тачно у сваком тренутку зна шта је потребно да дода, придржи, па чак и да користи бушилицу кад затреба.

Породица Бугарчић живи у Шопићу и има пластеник у коме одгаја поврће за своје потребе. Доста су размишљали о томе како да себи олакшају послове припреме зимнице. Тако су Дејанове спретне руке направиле више корисних машина међу којима су блендер за воће од 20 литара, ренде за крушке, јабукe и дуње, пасирка за парадајз, преса за цеђење чварака, крцкалица за орахе и лешнике, сецкалица за сечење салате за руску салату... Чим се појавио мешач за ајвар, направио је и он један такав, још и бољи – јер је подесив за сваку шерпу или казан, па може да се користи и за кување џема и топљење масти. Међу најновијим машинама које је направио је пасирка за парадајз од киселоотпорног прохрома. Она има велики капацитет, а такође може одлично да цеди и сок од вишања, а да при томе не ломи коштице. За идућу годину планирао је да направи машину која ће да љушти паприку. Свака нова машина је изазов за Дејана.

– Све надограђујем, модификујем и отклањам шта не ваља и убацујем нешто своје. Те машине које имам правим од прохромског лима дебљине два милиметра, не правим за продају па да штедим на дебљини. Не може да се прође јефтино и добро, то никад није могло нити ће моћи – објашњава Дејан.

Колико је машина до сада направио ни сам не зна. Све што је направио радио је из задовољства почев од ситнијих ствари попут секира, сатара, мача, оштрача ножева са магнетима, магнетне бруснице, компресора за ваздух, пеномата па до машина за хладно извлачење цеви и за савијање... Направио је бушилицу која има по три мотора, стуба и вретена тако да могу троје у исто време да раде на њој. Има апарат за сечење плазмом и може ручно да исече парче материјала. За те потребе направио је стазу само за кретање горионика, док машина стоји. Уобичајено код свих је да се апарат креће, па се јављају вибрације и не добија се тако гладак рез као што би требао да буде. Пре десет до петнаест година направио је комплетну линију за коване оградe, коју је тек ове године први пут користио. Граверка за ковано гвожђе је посебно занимљива. Сви гравирају цеви по ивици, а он је узео руски систем где се гравира цев по средини. Такав алат још се није појавио у Србији, а веома је скуп. Недавно је направио дробилицу за дрво са сопственим погоном. Када се нико у Лазаревцу још није грејао на пелет, међу првима је урадио пећ на пелет. Сада је направио машину у коју се убади дрво до десет центиметара пречника, а добије се ситни дрвени чипс. У плану му је да направи и нови горионик који ће да се ложи са њим. Идеја има пуно, а већ је започео прављење малчера за трактор који ће да ситни траву, коров и оструге што ће олакшати одржавање имања. За неке послове које не може сам да уради има другаре са којима добро сарађује и помажу се.

Дејан је нагласио да не ради машине за продају, прави их само по једном, али да ће изаћи у сусрет свакоме ко жели да направи неку машину коју он има, показаће му како изгледа и дати савет како да то уради.

М. Радосављевић

Истраживање

Волим да читам, волим да гледам Јутјуб, поготово руске канале где увек нађем оно што ме занима. Њихови системи су најбољи, ту нема шта да се сломи или поквари. Нисам иноватор. Ја сам ту машину негде видео, нисам је измислио, али никад нисам направио исту, већ сам је подесио да мени одговара – каже Дејан.

„Колики је мој део?“

Женско удружење колубарског округа (ЖУКО) у сарадњи са Првим приградским позориштем „Пулс театар“ и Саветом за родну равноправност Градске општине Лазаревац премијерно је у новембру извело представу „Колики је мој део?“, чија је тема родна неједнакост и власништво над непокретностима у Србији.

Комад, који осликава живот три жене и њихово суочавање са различитим потешкоћама узрокованим тиме што немају своју имовину, део је истоимене кампање за праведну расподелу наследства. Наиме, иако пред нашим законом синови и ћерке имају једнака права наслеђивања, у реалности је ситуација много другачија – обичајне, патријархалне норме налажу да жена треба да се одрекне имовине преминулих родитеља у корист браће, синова или других мушких сродника. Ово схватање, које је чвршће укорено у руралним срединама, правда се чињеницом ће се кћер највероватније удати и тако део породичне имовине „однети у туђу кућу“, на шта, подразумева се, нема право.

Иако се чини да је изрека „женско дете, туђа кућа“ – део неких давних времена, истраживања говоре да је исто размишљање и данас присутно у великој мери, и то не само међу старијим генерацијама. Невероватно звучи податак да чак 68 одсто младих у Србији и даље сматра да сва имовина која остане након смрти родитеља треба да припадне искључиво њиховом мушком потомку.

Говорећи о овој теми, председница ЖУКО-а Јелена Ружић скреће пажњу да није реч само о материјалној страни проблема, која је очигледна, већ да постоји и много дубљи, психолошки аспект, јер се жене које су се због притиска породице одрекле права на заоставштину родитеља тешко носе са схватањем околине да нису подједнако вредне као сопствена браћа.

Сцена из представе

– Једна од наших саговорница испричала нам је да је њена баба, кад се она родила, њеном оцу рекла „Не бој се сине, на мрзана ће кућа остати“. Мрзан је израз за нежељену и невољену особу. Дакле, она је мрзан, јер није била мушко које су очекивали да се роди. Није лако живети са таквим сазнањем. Углавном се све исповести жена свode на то да оне осећају јак притисак од породице или друштва да се одрекну имовине и да немају снаге да се одупру томе, иако су врло свесне да могу доћи у ситуацију да њима или њиховој деци та имовина значи једину сигурност – објашњава Јелена Ружић.

ЖУКО подсећа да је власништво над непокретностима показатељ економског положаја и економске (не)зависности жена, посебно у контексту ризика од насиља у породици, женског сиромаштва, препрека за samozапoшљавање и развој бизниса, рањивости на бескућништво, децејег сиромаштва и слично. Жене су у 43,2 одсто случајева искључене из реда наследника, док је само 0,5 мушкарца искључено у корист женске стране. Подаци Републичког геодетског завода из 2020. године показују да су жене у Србији власнице сваке четврте некретности у целости, иако их је према попису становништва из 2011. године било 200.000 више него мушараца. Жене у руралним подручјима имају само 12 одсто имовине која се води на њихово име, од чега највећи део чине парцеле мање од два хектара.

– Нашем адвокату најчешће се јављају жене које су прошле кроз процес расподеле наследства, одрекле се имовине и сад их занима да ли могу некако да је врате. У моменту кад дође до расподеле имовине, жене најчешће не размишљају о томе и одрекну се, а онда се касније наруше

породични односи, изгубе подршку коју су очекивале да ће имати од брата или се једноставно нађу у сиромаштву и схвате да су погрешиле што су се својевољно одрекле онога што им је од родитеља остало – истиче Јелена Ружић.

Она додаје да су кроз кампању „Колики је мој део“ дошле до важних информација, попут те да члан 82. Закона о социјалној заштити каже да особа која се одрекне наследства нема право на социјалну помоћ онолико дуго колико је могла да се издржава да се није одрекла наследства. У пракси то значи да ако се одрекнете наследства у вредности од 10.000 евра, а месечна социјална помоћ је нешто изнад 10.000 динара, немате право на социјалну помоћ наредних десет година.

ЖУКО позива све жене које су у процесу расподеле наследства да се обрате њиховом правнику за бесплатну правну помоћ радним данима од 10 до 14 часова на број телефона 065/2093309.

С. Ђоковић Станковић

Шта каже закон?

Наследство можете прихватити, прихватити га и одрећи се у нечију корист или га не прихватити. Уколико га прихватите и одрекнете се директно према одређеном наследнику, то се правно изједначава са поклоном. Уколико наследство не прихватите, то можете учинити само у своје име, али не и у име своје деце, која се потом засебно изјашњавају. Једном дата наследничка изјава је неопозива. Међутим, изузетак је уколико се установи да је постојала „мана воље“, односно да је одлука донета услед принуде, преваре или заблуде, што се ретко дешава.

Пут самоспознаје је врло захтеван, чак непријатан, али резултат је чаробан – објашњава уметница

Након награда за најбољу женску улогу на фестивалима у Риму и на СОФЕСТ-у, Михаела Стаменковић, глумица Пулс театра, недавно је за улогу Петре у филму „Пролећна песма“ добила ново признање. На Међународном филмском фестивалу „Cine Art“ у Никозији припала јој је награда за главну глумицу. За режију приче о младој редитељки и самохраној мајци, која после развода и очеве смрти покушава да нормализује свој живот, на Кипру је награђена и редитељка Наталија Аврамовић.

– Било је ово јединствено искуство, другачије од онога што сам до сада радила. Аутобиографска прича

О буђењу и слободи

■ Михаела као Петра и Петар Новаковић као Данило у „Пролећној песми“

редитељке и њено вођење кроз филм били су од пресудне важности. Доста смо разговарале, али сам такође била слободна да сама удахнем Петри нешто што је само моје. Сложиле смо се да то не треба да буде имитација. Пут самоспознаје није нимало лак. Врло је захтеван, чак непријатан, али резултат је чаробан. Могу

слободно да кажем катарзичан, што је рад на овом филму био за мене – у осврту на своју улогу појаснила је Михаела Стаменковић.

„Пролећна песма“ је премијерно приказана на прошлогодишњем ФЕЕСТ-у. Овај филм о буђењу и слободи рађен је у црно-белој техници. Садржи вишеструке референце на

песникињу Десанку Максимовић. Уз редитељку, сценарио је писала Љубинка Стојановић. Квалитет филма потврђују и награде Фестивала филмског сценарија у Врњачкој Бањи, али и оних у околним земљама. Редитељка планира да сними још два филма о Петри и тиме заокружи трилогију.

– Врло је пријатно када сте награђени за труд уложен у нешто што заиста волите. Ако причамо о фази живота и каријере, ово је врло битан период за мене. Више ценим неке ствари и видим њихову праву вредност, а то ваљда носи искуство које долази с годинама. Иако сам била поносна на читаву екипу и огроман ентузијазам који смо уложили, на време, таленат и веру, нисам очекивала овакав успех филма. Осећај је леп, захвална сам на свему – додала је Михаела.

М. Караџић

Угрупи од 108 радова средњошколаца из целе земље, који су на конкурс „Поезија и друге слике 2022“ послали фотографије инспирисане страним песмама, најбољи је био Василије Јовић, ученик другог разреда Гимназије у Лазаревцу. Одговарајући на пропозиције, Лазаревчанина је на победничку замисао мотивисао „Месец“ Леонарда Коена. Конкурс је био пратећи програм 14. „Стиховизије“, такмичења у рецитовању на страним језицима које је крајем новембра одржано у Народној библиотеци Смедерево.

■ Гимназијалац Василије Јовић први на фото-конкурсу смедеревске библиотеке

Месец као фасцинација

– Фотографија је блиска филозофији, језицима, поезији и другим уметностима и није ми било толико тешко да је у аутопортрету повежем са правом поетском песмом. Фасциниран сам Месецем, много имам таквих фотографија – казао је Василије и додао да награду није очекивао.

На мајчину посвећеност фотографији и то што је као дечак често сликао надовезали

су се фотографија, снимање и режија. Василије углавном ради (ауто)портрете. У првој половини године похађао је Школу филма „Фокус“. Саставни део Јовићевог напретка су онлајн курсеви. Своје доживљаје филмова повремено претвара у есеје, рецензије и друге анализе. Сматра да и писање доприноси стваралачком развоју. Путем фотографија и видео-записа Јовић развија визуелни идентитет пословних људи и свих којима је важно представљање у јавности. Однос уметничког и комерцијалног зависи од захтева самих клијената.

– Постоје општа правила како би нешто требало компоновати, кадирати... То је основа. Остало је до самог фотографа. Многе моје колеге кажу да је фотографија субјективна уметност. Једноставно, треба пратити свој осећај. Нема

конкретног одговора на питање предуслова добре фотографије – објаснио је Василије.

Вишеструко надарени гимназијалац себе види као некога ко ће наставити да учи, вежба и усређује друге својим фотографијама.

М. Караџић

■ Аутопортрет

Финалисткиње „Стиховизије“

Међу четири ученице Гимназије у Лазаревцу које су се пласирале у финале 14. „Стиховизије“ треће место освојила је Ана Јовановић, ученица четвртог разреда. Она је на енглеском језику говорила стихове песме „Феноменална жена“ Маје Анђелу. У финалу су се нашле и Нађа Стојановић с поезијом на јапанском језику, Нађа Станић са стиховима на енглеском и Миа Бакоч на руском језику.

Ентузијазмом до јубилеја

Првих дана децембра у лазаревачком Центру за културу одржан је јубиларни десети Школски позоришни фестивал, на коме су ове године учествовали ученици осам основних школа са територије лазаревачке општине, али и гости из Мионице и са Новог Београда. Представе су извели и чланови Културног центра „Хаџи Рувим“ из Лајковца, али и малишани из Предшколске установе „Ракила Котаров Вука“, па је на сцени наступило готово 200 малих глумаца, који су свој таленат приказали пред стручним жиријем, и оштрим оком бројних вршњака у публици.

Идејни творац манифестације је Александра Љубојевић, наставница српског језика и књижевности у ОШ „Кнез Лазар“, која је идеју да организује дружење чланова школских драмских секција са територије наше општине добила 2012. године, док је радила ОШ „Диша Ђурђевић“ у Вреоцима.

– У том тренутку имала сам више од 30 полазника драмске секције и било ми је тешко да одаберем мали број деце за једну представу која би се изводила за Дан школе и на дан Светог Саве, па сам колегама предложила да направимо мали фестивал, како би свако добио прилику да глуми – присећа се Александра.

Прве године учествовало је само неколико школа, а представе су приказане у тадашњем Дому културе у Вреоцима. Малишани и њихови наставници ту су се састајали наредних седам година, а када су Вреоци исељени прешли су у лазаревачки Центар за културу и повећали број учесника. Пракса је да фестивал траје три дана током којих буде петнаестак извођења, а тема је слободна.

Александра посебно истиче да са децом не раде професионалци, већ је приказани програм резултат рада учитеља, професора

■ План је да смотра буде уврштена на званични списак манифестација ГО Лазаревац

српског и енглеског језика, и понеког педагога. Улаз је бесплатан и сви укључени у организацију раде из чисте љубави, на волонтерској основи.

– Постоји иницијатива да фестивал буде увршћен у званични списак манифестација Градске општине Лазаревац, али та идеја још увек није добила своју реализацију кроз локалне институције – каже Александра Љубојевић.

Док смо разговарали са организаторима и учесницима, на бини је у току била проба представе „Аутобиографија“ Бранислава Нушића у извођењу ОШ „Вук Караџић“ из Степојевца. Њу је са својим ученицима припремила наставница српског језика Љиљана Влаховић, која драмску секцију води већ 30 година.

– Док сам била ученик и сама сам учествовала у представама и драго ми је што су и деца данас веома креативна и што се радују пробама. Представу припремамо од марта и мали глумци нису могли да дочекају да крену да уче текст – каже Љиљана и додаје поносно да су, иако је Степојевац мало место, управо из ове секције поникли и неки „прави“ глумци.

Пракса је да у жирију фестивала увек буде неко из Пулс театра и представник Центра за културу, а одлуке су углавном једногласне, јер се на сцени види квалитет и најбоља представа одмах исплива.

У једној од просторија иза сцене затекли смо наставницу српског језика Ивану Мијатовић из ОШ „Диша Ђурђевић“ Нови Медошевац, док је својим ученицима помагала да припреме костиме. Изводили су представу „Сан словенске ноћи“, коју је Ивана написала баш за овај фестивал, водећи рачуна о томе да што више ученика добије прилику да наступи. Елена Милетић, која глуми Весну, богињу лепоте и пролећа, каже да је било тешко припремити се, али да трему нема, јер је на наступе навикла са својом

фолклорном групом. Њене „колегинице“ у представи Нађа Нешковић и Милица Лазовић играју словенске сирене и кажу да су им улоге интересантне, јер коментаришу све шта се догађа на сцени, а то их подсећа на неке свакодневне тренутке.

Водитељи програма били су Немања Петронијевић и Емилија Марковић, ученици ОШ „Кнез Лазар“. Емилија већ има искуства у овој улози и каже да се увек лепо проведе. Немања је ове године први пут водитељ, али се лепо снашао и каже да му је заиста пријатно на сцени.

Иза кулиса срили смо се и са Горданом Драгићевић, стручним сарадником-педагогом у ОШ „Милорад Лабудовић Лабуд“ из Барошевца, која је такође део фестивала од самог почетка. Гоца истиче да сви у тој школи функционишу као тим и да заједнички, пуни ентузијазма раде са овим ученицима на припремама – на дикцији ради професор српског језика, на глуми учитељица, организацију ради педагог, а у реквизите и сценографију су укључене теткице, као и домар школе.

– Најбитније је да се деца осећају добро и да, чак и кад нешто затаји или се деси непланирано, умеју да се снађу и да импровизују на сцени. То је на неки начин и школа живота у којој деца уче да се снађу у непредвиђеним околностима – сматра Гордана.

Секције су, према њеним речима, сјајан начин да се удахне живот школи и да се деца мало измемте из класичног начина учења.

– Радо долазећи на пробе, ученици граде осећај који после пренесу и на наставу, схватајући суштину – да је школа на њиховој страни, не само због знања и оцене и да је то место на коме треба да им буде лепо. Деца то осећају, заиста су заволела ове даске које живот значе и једва су чекала да наступе – рекла је поетично Гордана.

М. Пауновић

Награђене представе

Награде за најбоље учеснике обезбедили су Центар за културу Лазаревац и Библиотека „Димитрије Туцовић“ (дипломе, књиге и пехари), а велику помоћ у организацији пружио је и Пулс театар. Међу млађим разредима за најбољу је проглашена представа „Индијанске муке“, ОШ „Михаило Младеновић Сеља“, друго место припало је „Мишијој свадби“ ОШ „Милорад Лабудовић Лабуд“, а треће представе „Азбука“, ПУ „Ракила Котаров Вука“.

Од старијих разреда најбоља је била „У потрази за Светим Савом“, ОШ „Дуле Караклајић“, друго место припало је представи „Избирачица“, ОШ „Милан Ракић“ из Мионице, а треће место освојио је „Сан словенске ноћи“, ОШ „Диша Ђурђевић“.

Светли гробови ратника

Централна државна свечаност одржана је 15. децембра, а вишедневном културном манифестацијом „Дани Колубарске битке“ још једном је одата почаст славним прецима који су извојевали највећу савезничку победу током 1914. године

Обележавање 108. годишњице Колубарске битке, најзначајније војничке победе у историји српског народа, трајало је седам дана, а почело је 9. децембра, служењем парастоса српским ратницима у манастиру Светог великомученика Георгија у Ћелијама и полагањем венаца на споменик Димитрију Туцовићу на Враче брду и спомен-обележју у Жупању.

Централна државна свечаност одржана је у Лазаревцу 15. децембра, на дан када је чувена битка завршена. Програм церемоније организовали су Одбор за неговање традиције ослободилачких ратова Владе Републике Србије и Градска општина Лазаревац.

Након парастоса српским ратницима у Храму Светог великомученика Димитрија, у

крипти лазаревачке цркве, у којој почивају земни остаци српских и аустроугарских војника погинулих у Колубарској бици, венце су положили представници Владе Србије, Војске Србије, Градске општине Лазаревац, као и представници удружења за неговање традиција ослободилачких ратова и дипломатског кора.

Никола Селаковић, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, подсетио је на сву величину и значај Великог рата и Колубарске битке, истакавши да су нас преци научили да слобода и мир немају цену.

Као и претходних година, вишедневну манифестацију „Дани Колубарске битке“ употпунио је разноврстан културни програм, чиме је одата почаст славним прецима који су извојевали највећу савезничку победу током 1914. године.

Првог дана манифестације у Центру за културу отворена је документарна изложба фотографија и предмета „Колубарци у ослободилачким ратовима од 1912. до 1920. године“, аутора Зорана Антонијевића.

Изложба представља драгоцен помен српског народа у неговању своје изузетно богате историје. Она својим садржајем, који је хронолошко-тематски, представља помак у неговању културе сећања на наше јунаке, који су се на позив отаџбине масовно, прекобројно одазвали да бране њену међу и слободу народа.

У оквиру изложбе, за коју је аутор припремао грађу готово две деценије, могу се

видети оригиналне фотографије и предмети из периода ослободилачких ратова.

Библиотека „Димитрије Туцовић“ Лазаревац и ове године је бројним догађајима укључена у обележавање манифестације „Дани Колубарске битке“. Први пут расписан је књижевни конкурс „Ко сме тај и може“, чији резултати ће бити објављени до краја године.

За време манифестације у библиотеци су представљене књиге „Созерцање Беседа под гором и Владика Николај о Његошу“, ауторке Снежане Адамовић, као и књига „Окретница“ Дарка Даничића, а одржано је и књижевно вече „Песници у славу ратника“.

Програм за најмлађе под називом „Шетам и причам: Траговима Колубарске битке“, реализовала је Дечја културна географија и Библиотека „Димитрије Туцовић“ Лазаревац. Ове године стопама српских јунака прошетало је око 400 ученика четвртог разреда свих лазаревачких школа, пратећи мапу са обележеним најзначајнијим историјским местима на којима се налазе споменици подигнути у част наших предака.

Т. Симић

Историјске лекције

У Центру за културу организована је ревија ратног филма под називом „Историјске лекције“, док је позоришна публика имала прилику да ужива у представама „Женско срце у шињелу“, редитељке Мирјане Карановић и „Славне српске војводе“, редитеља Бошка Пулетића.

Јединствена Дробилана

Данас је Дробилана велики погон са комплексном опремом и мрежом галерија које носе транспортере повезујући површинске копове, депоније и објекте кроз које 24 часа дневно протиче непресушна река угља

■ Изградња прве линије

Крајем новембра далеке 1982. године на великом народном збору у Каленићу свечано је пуштено у рад Постројење за припрему угља. Председник Радничког савета комбината Миодраг Вулићевић, у присуству Бранка Пешића, председника Скупштине СР Србије, пустио је у рад модерно дробилишно постројење, последњу карику у технолошком ланцу производње угља. Овим чином завршено је и отварање тадашњег најмлађег и најперспективнијег угљенокопа у земљи, „Тамнава-Источног поља“. Дробилана са савременом опремом и способним кадром била је спремна да омогући максималан рад копа и да одговори на захтеве термоелектране.

Три године раније, 4. августа 1979, окићен први воз са тамнавским лигнитом кренуо је пут Обреновца. Багер „ведричар“ огромним ведрима копао је прве тоне, а убрзо је у откопавање угља био укључен и роторни багер „глодар 2“. Међутим, иако је већи део опреме за будуће дробилишно постројење већ био стигао, изградња Дробилане је

увелико каснила због неблаговремене испоруке челичних конструкција од стране домаће машиноградње.

Сналажљиви инжењери и остали запослени младог тамнавског колектива осмислили су зато привремени систем за успешан транспорт лигнита до Обреновца. Откопани угаљ транспортовао се до привремено постављене дробилице, где се на отвореном товарио у вагоне.

Средином фебруара наредне, 1980. године, постављен је први стуб зграде за пријем лигнита, чиме је коначно почело рађање новог постројења на пространој тамнавској равници. Одмах су почели са припремама за монтажу конструкције на зградама у којима ће се сместити опрема

за издвајање металних делова и дробљење лигнита. Пуно пажње је посвећивано и монтажи опреме за транспорт угља од „ведричара“ до дробилишних објеката. На највећем градилишту у рударском басену тада су максимално били ангажовани радници Монтаже. На овом значајном објекту предано је радило 180 вредних руку металаца, нарочито бравара и варилаца, ковача, електричара и радника других занимања. Изградња прве линије у оквиру прве фазе постројења подразумевала је да буде уграђено око 5.000 тона челичне конструкције и друге опреме.

■ Тежак рад, али у лепом сећању

Како се сећа Слободан Белаћевић, чувени Бели, рударски инжењер који је већ десет година пензионер, а некада је био главни инжењер производње и управник овог постројења, млад и способан кадар и савремена опрема били су кључни чиниоци за подизање Дробилане.

Протичу тоне

Када сумирамо производне резултате рада последњих десет година Дробилане, долазимо до податка да је годишња производња варијала од 16,8 до 19 милиона тона угља. Изузетак је била само 2014. година, када су поплаве утицале да производња износи 14,8 милиона тона. Месечне производње зависе од годишњих доба и крећу се до 1,7 милиона тона лигнита. Данас постројење за припрему угља опслужује 266 запослених у све три службе. Анализе квалитета испорученог угља обављају се у акредитованој лабораторији „Тамнава“.

– Давне 1982. био сам главни инжењер у производњи, а врхунски инжењер Миленко Томовић био је руководилац дробилишног постројења. Сви смо били млади, имали смо заједничку визију и били смо жељни да радимо свој посао најбоље што можемо. Било нас је двадесетак кад је почео систем са привременом дробилом на отвореном, а педесетак кад је кренула прва линија. Већ на самом почетку рада те прве зиме суочили смо се са великим изазовом – страховито великим снегом и jakim мразевима. Ништа сем бункера и линија нисмо имали. Ноћивали смо тад у Дробилани јер посао је био приоритет. Тежак рад памтим с тог почетка. Дешавало нам се и да за четири дана само један вагон угља утоваримо, али знали смо да се радујемо свакој тони угља с копа – присећа се Белаћевић закључујући да је отварање Дробилане био веома значајан корак за даље развијање рударског басена, јер убрзо се осетило повећање броја утоварених возова, од три, преко шест па до 15 у смени.

У току прве фазе изградње подигнути су објекти за пријем и расподелу угља,

издвајање металних предмета, дробљење угља, претовар и утовар угља, трафостаница и управна зграда са лабораторијом.

Уграђени су лифтови и кранови, опрема за отпрашивање, издвајање металних предмета, за узорковање, за утовар, дробилице, инсталација развода 6 kV, инсталација развода ниског напона, инсталација за телефонију и телевизију и диспечерски центар за управљање технолошким процесом.

Развојем енергетског система расле су и потребе за повећањем производних капацитета како на коповима, тако и на Дробилани. Друга технолошка линија дробљења као целина је изграђена две године касније, 1984, док је технолошка линија складиштења равнoг угља са комбинованом депонијском машином, која у зависности од потребе процеса производње ради као одлагач или узимач, изграђена 1994. године. Нешто касније је дограђена технолошка линија издвајања комадног угља за потребе широке потрошње.

■ Савремено постројење

На путу ка унапређењу животне средине и повећања производних капацитета Дробилане, последњих година изграђено је савремено постројење за транспорт, дробљење, одлагање на депонију издробљеног угља, узимање са депоније и утовар у вагоне у објекту утовара. Са реализацијом новог система за хомогенизацију угља на депонији издробљеног угља 2020. године завршена

је комплетна изградња постројења за снабдевање угљем термоелектрана у Обреновцу.

Данас је Дробилана велики погон са комплексном опремом и мрежом галерија које носе транспортере повезујући површинске копове, депоније и објекте кроз које 24 часа дневно протиче река угља. Конципиране целине постројења могу бити независне и одговарају свим захтевима производње. Утовар угља у вагоне се остварује на два независна колосека капацитета од по 2.500 тона, што је један од услова за остваривање капацитета осталих технолошких целина. Смештајни простор линеарне, двостране депоније равнoг угља коју опслужује депонијска машина је 200.000 тона у дохватној моћи багера, док је капацитет нове депоније издробљеног угља, коју опслужује одлагач, 400.000 тона.

М. Павловић

Дробилице

Ровни угаљ који се откопа на тамнавским површинским коповима пролази кроз обавезну и значајну фазу дробљења. Четири чекићне дробилице уситњавају лигнит, а једна од њих је и прва дробилица која је дробила прве тоне угља на отвореном, привременом утовару давне 1979. године.

За квалитетнији угаљ

Покретањем новог система за хомогенизацију, који је тренутно у фази функционалног доказивања, биће унапређена технологија откопавања угља и обезбеђен уједначен квалитет угља, чије ће коришћење омогућити повећање ефикасности рада термоелектрана. То ће довести до смањења утицаја на животну средину. Циљеви овог система су штедљив однос према ресурсима, оптимално управљање електранама, очување животне средине и поузданост снабдевања.

■ Дробилана се и даље развија и модернизује

Разгибавање за најмлађе

Професори физичког васпитања Бранимир Милошевић и Ненад Марковић, препознајући интересовања и потребе деце узраста од шест до четрнаест година са којима већ неко време раде у оквиру Школице спорта „Соко“, покренули су недавно у фискултурној сали Основне школе „Диша Ћурђевић“ у Новом Медошевцу часове спортске гимнастике.

Уз Бранимира и Ненада са заинтересованом децом, међу којом су претежно девојчице, касније ће радити и Љиљана Живковић Јеремић, која је тренутно на трудничком боловању. Она се спортском гимнастиком професионално бавила 19 година и била је тренер, тако да има много искуства у овој области спорта, па им за сада помаже својим саветима и као подршка.

Идеја да се деци у Лазаревцу пружи прилика да се озбиљније баве овим лепим спортом појавила се пре седам година, док су Бане и Ненад радили као

Одлични услови за тренирање

тренери у Спортско-рекреативном центру „Колубара“.

– Реч је о базичном спорту који је, уз пливање и атлетику један од најзначајнијих када говоримо о правилном расту и развоју деце. Изводе се вежбе основе развојне гимнастике које су прилагођене узрасту – разгибавање, партерна

гимнастика, ниска греда, ниски козлић, висински разбој, партерна гимнастика на струњачама, колут напред, колут назад, став на шакама, звезда и слично. Интересовање је солидно и стално пристижу нови чланови – каже Бранислав.

На ове часове пријавило се много деце са којом је раније

рађено у оквиру Школице спорта „Соко“ и за које се показало да су надарена за ту врсту активности.

– Малишани заиста уживају на тренинзима и радо долазе. Од тридесетак уписаних у просеку на тренинг не дође максимално двоје-троје деце. Имамо утисак да су заиста решени да напредују и надамо се да ће се таква атмосфера задржати – рекао је Ненад.

Саговорници су нам објаснили да су се баш за ову салу одлучили зато што је она најопремљенија гимнастичком опремом у Лазаревцу. То што није у центру града први је утисак и коментар сваког родитеља, док не дођу и одушеве се простором и условима у којима деца тренирају. Реакције су одличне и нови чланови се придружују екипи.

– План је да од следеће године учествујемо на такмичења, мада процењујемо да би већина полазника већ сада могла да учествује на почетничком програму такмичења – сложили су се тренери.

М. Пауновић

■ Новогодишњи концерт балетског срудија „Срна“

Више од игре

Традиционални Новогодишњи концерт, којим балетски студио „Срна“ завршава још једну успешну сезону, биће одржан и ове године у Центру за културу 27. децембра, са почетком у 19 часова.

„Срна“ девојчице различитог узраста окупља већ 18 година, учећи их класичном и модерном плесу, као и основама цез балета, а кроз школу је до сада прошло више од 1.000 полазница.

– Модерни балет вишеструко позитивно делује на развој, и у сваком узрасту има посебну функцију. То је нешто више од игре – каже Сандра Володер, оперативни тренер и оснивач студија. Она се балетом бави од детињства. Када је имала 22, одлучила се да започне

са педагошким радом. Већ седам година у раду са малим балеринама помаже јој Анђелика Јовановић, која је у „Срни“ играла 15 година, а потом је завршила Балетску школу „Лујо Давичо“.

Ради се у пет група, које су подељене према узрасту. Часови се одржавају два пута недељно, а када се спремају за такмичења и чешће.

– Девојчице модеран балет привлачи јер вежбање није сувопарно и пружа и неки вид забаве. То је посебно важно када говоримо о млађим узрастима, које је потребно анимирати и са којима рад изискује пуно пажње и креативности. Дозвољено је доста импровизација у игри, па се деца препуштају својој машти. Понекад им на часовима просто пустимо музику, па балерине

Младе балерине радују се наступима

саме играју и осмишљавају кореографију, испољавајући кроз покрет своја осећања и своју оригиналност – рекла нам је Сандра.

Балерине посебно радује одлазак на фестивале и такмичења, зато што тада добијају медаље, дипломе и фотографије као успомене.

– Сматрам да су ти наступи важно искуство у одрастању,

да подстичу самопоуздање и превазилажење треме у новом искуству – каже Сандра и додаје да се, упркос свему, мале балерине увек највише радују годишњем концерту у Центру за културу, који је прилика да својим суграђанима представе све у шта су уложиле љубав и труд током претходних година дана.

М. Пауновић

/// Фото: Милан Цвијетић

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)(085.3)
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Инђија : Komazes comp). - 30 cm
Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
COBISS.SR-ID 250299404

